

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Sanctuario Lavretano Almæ Virginis Domo Relatio

Bartoli, Baldassare

Macerata, 1675

Sanctvarii Lavretani Theatrum, In quo Dei, Deiq[ue] Matris mysteria
proferuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64934)

SANCTVARIII
LAURETANI
THEATRVM,

*In quo Dei, Deiq; Matris mysteria
proferuntur.*

LVRA quidem iamolim,
ac nuper vernaculo, la-
tinoq; sermone de Alma
Lauretana Domo tradi-
derunt Historici, pluriq;
ma tamen desiderantur, quæ memo-
ratu digna, nec antea ab alijs exara-
ta, hic modo strictim produuntur.

Primo igitur afferendum in me-
dium est, quod ex piorum, & uni-
uersorum sententia verum habetur,
& indubitatum, hanc Almam Do-
mum eamdem esse, ac illam, in qua
Reparationis humanæ iactum fuit fun-
da-

dameatum, cum Verbum Caro factum
est, & habitavit in nobis. Proinde
Numinis Aula, & Nazarethi de-
cus euasit, modo Laureti, Italiaeque
splendor, & Celi Porta in Piceno ab
Altissimo mortalibus constituta, toto
ab Orbe Catholico pietate visitatur,
& lacrymis veneratur.

In ea, vt Euodij; Nicephorieque ha-
bet assertio, non nulli vetustae legis Pa-
triarchae duxere vitam. Coniuges
deinceps Ioachimus, & Anna (ista
Bethsalemita, ille Nazarenus) sicut
in *Hist. Eccles. lib. 1. cap. 10.* in Iudaea
commotantes, Nazarethum ob immi-
nentis bella remearunt, vbi Aedis, de
qua agitur, hereditariam adierunt
Possessionem, ac domicilio firmato,
gratiam acceperunt, vt precibus ac-
cedentibus, Anna viginti annorum ste-
rilitatis exueret mœstitiam, & letam
fecunditatis indueret vestem. Diuinis
enim aucta muneribus, anxia expe-
ctatione inenarrabilis claritatis pepe-
rit filiam, & iactitiam patris ingen-
tam; Foelicissimi proinde germinis
votiva gaudia meditates, nomen ei
imposuerunt Mariae, quæ a suæ pue-
ritiae

ritiæ finibus, plusquam humana virtute concurrente, signa puritatis, pietatisq; edidit mirabilia.

Trium iam annorum erat, quando à Parentibus, antequam nata Deo dicata, Hierosolymam ducta fuit, in cuius ædibus ad vñdecim alios enutrita, & Virgines inter innuptas diuersata, virtutum omnium, ad quas vñice pro-na fuit, speculum se præbuit. Cum corporis, animiq; dotibus emineret, omnes admirabantur, periude ac si aliquid diuinitatis in ea fuleret. Parentes vero post reditum in Patriam cum Iosepho diuinitus Mariæ designato sponso, paucos intra dies, teste Andrea Cretensi, occubuerunt, etate Ioachimus annorum octuaginta, & Anna vno minor, mors autem, quæ omni proxima est etati, & nulli huius tributi immunitas datur, minime tristitiam eis attulit, sed ingentis potius ætitiæ causa fuit, non tam ob spem Paradisi gloriam adipiscendi breui, quam ob filix dilectæ Mariæ Sponsalia cum Iosepho Contribuli suo, Sobrinoque carissimo cum quo in hac sacrosancta domo, vt ait

Ber.

Bernard. Hom. 30. ei dotis nomine assignata, cohabitavit, & virginitatis laudem seruavit. Sic in utroq; Coniuge, licet Sponsus ætatis quadragessimum ageret annum, & Sponsa decimum quintum non adimpletum, paruit pudicitie sinus, sicut de Beata Virgine legitur sacris in verbis, efficiaris grauida, & eris mater semper intacta, deq; Iosepho. Iste Dominam suam Domini sui matrem agnoscens, & ipse continens fideliter custodit.

Considerandum est enim, veluti grauissima Patrum accedunt testimonia, tantam gratiam Iosepho fuisse infusam, vt Dei Custodis, & putstiuui Patris dignitatis priuilegio decoratus diceretur, & crederetur; Insuper tam a Deo, quam a Virgine Patris titulum obtinuisse indubitatum Euangelicæ veritatis oraculum indicat his verbis *Luc. cap. 2. Ecce pater tuus & ego dolentes querebamus te, & honorari a deo meruit, vt sibi desponsaretur Maria, nè a Iudeis, vt Hieronymus in Matth. capite primo fecunditatem eius (quamuis immaculatam) aspicientibus, iuxta legis de-*

creata

creta lapidaretur, vt adultera.

Diuina fuit prouidentia constitu-
tam, vt Sanctissimæ Incarnationis
mysterium Diabolo cælaretur, absur-
dum enim ducebatur, vt ei retegere-
tur, quod nec dum Iosepho erat aper-
tum, qui suam Sponsam inspiciens
habentem in vtero, anxius, & sibi
metuens, dum vitam Virginalem
(Deo dicatam) secum agebat, inter
varias animi perturbationes fluctua-
bat, nec secus Maria, quæ Sponsam
intuens agitatam, & Arcana Supe-
rum ei researe nequens, torqueba-
tur; Iosephus tandem acrioris doloris
æstu impulsus, vt ex Sacro Codice no-
tum, voluit occulte dimittere eam, &
hæc eo cogitante, *Ecce Angelus Do-
mini apparuit in somnis, ei dicens, Ioseph
fili David noli timere accipere
Mariam Coniugem tuam, quod in ea
natum est, de Spiritu Sancto est.*

Quatenus autem Sanctissimæ In-
carnationis luminis ignarus esset De-
mon, Martir Ignatius in Matth. cap.
I. ait; *Vt partus cælaretur Diabolo,
dum enim putat non de Virgine, sed de
Vxore generatum.* Et Diuus Zeno,

Chri-

Christus latenter intravit in Mundum, ne sibi sapiens Diabolus videretur, ut quemadmodum homo in Paradiso non cognoverat Diabolum, sic Diabolus non cognosceret Christum.

Enimvero Lucifer anceps, atque vndans animo quid hominis esset Iesus, aut quis operum eius futurus exitus, angebatur, ac librans ex vna parte eius Divinitatis gesta, ex altera ortum in Tuguriolo Betheslemico a paupercula Nazarena vna mortalium, rebus hisce perplexus, qui preferre nesciebat. Cœterum quæ illius eo longius excitabant animum, duo sibi inhærebant, primum eius Nativitati Choros Cœlestes turmatim adfuisse, iterum ad ætatem proventum quadraginta dies, noctesque in solitudine ieiunantem (re potius diuinitus, quam humanitus accepta) se prospexisse. Cum enim nulla sibi quam hæc agitatio, esset molestior, & audax sit dolor, & indignatio loquax inquit. Prothæus an erit? mirabile quidem ut ipse formam sumat multifariam, semper nuperam, semperque mutatam, & ego a spe deiectu suam

su
de
tat
qu
de
ea
Sa
ra
re
ti
ce
qu
fe
ti
ve
ba
ca
I
ag
m
er
na
&
D
tu
se
pl
ar

suam nec naturam, nec potestatem,
 detegere valeam. Ac prorsus humani-
 tatis Christi deceptus tenebris, impijs-
 que implicitus curis eadem hora, qua
 de patibulo pendeat, eum apud
 eandem summam, sempiternamque
 Sapientiam de ijs, quæ in terris gesse-
 rat, tanquam sireus esset, veritatem
 redderet, criminari attentavit. Aser-
 tio est Iohannis in XIV. *Venit enim Prin-
 ceps Mundi huius, & in me non habet
 quidquam.* Et quamvis in Evangelio
 feriæ quintæ infra hebdomadam ter-
 tiam quadragesimæ habeantur illa
 verba, *non sinebat ea loqui, quia scie-
 bant esse Christum.* Cornelius à Lapida
cap. 1. vers. 34. & cap. 3. vers. 11. &
*12. ait in Marcum. Dæmones eum
 agnouisse arguitur ex tot, tantisque
 miraculis, quæ vera faciebat, &
 erant. Lucifer tandem maiori sua pæ-
 na ad Deitatem agnitionem se flexit,
 & fassus est verum, & indubitatum
 Dei esse filium, cum crucifixum, mor-
 tum atque sepultum, ad tenebras de-
 scendisse aspicit, ac solatis inibi Pro-
 phetarum, aliorumque Sanctorum
 animabus, in sui Ascensione eas per-
 duxit*

SANCTARII

dūxisse ad Cœlum, quod à præuacatione Adami obstrusum, Iesus ipse suo sanguine fuso, fidelibus reserauit.

Qualis autem esset Iosephi origo Euangelistæ Matthæus, & Lucas plene docent, eam à regia familia deduxisse Dauidis, cui Deus benignè ait se in Virginis utero de sua prosapia fundamentum generationis humanæ positurum. De eodem germine regni germinabat Maria, cuius Natalium nobilitas, ut asserit quidam Eruditus in oratione de eius laudibus, quadripartita spectatur. Maiores primum fuere, quos Patriarchas vocamus, id est Abraham, cui Deus de fœmore suo Messiam promiserat, Isaac eius filius, & ingens ille Paternitatis nomen Iacob, qui duodecim filios cum Nepotibus habuit.

Sequuntur Reges, qui teste Stephano Lusignano in Catalogo virorum Illustrium veteris, & noui testamenti fuere Dauid, Salamon filius, Abias nepos, Afa pronepos, & alij.

Ex Imperatoribus, seu Exercituum Ducibus Moises, Iosue, Gedeon, & alij.

Quarq;

Quarta est series longa Pontificum,
 & Ierarcharum Achimelech Sacerdes
 Magnus, Amasa filius Abigail sororis
 Davidis, Amon filius Manassæ Rex
 Iuda, Benjamin, Heliachim, & alij,
 quorum non nulli erant Sacerdotes, &
 Principes, quoniam omnes Hæbreo-
 rum primogeniti erant Sacerdotes.
 Meritissimo igitur, ut Maria, que
 magnum eundem Regem, eundem
 Sacerdotem erat paritura, a Regibus
 per patrem, a Sacerdotibus per ma-
 trem nasceretur, & ad summum om-
 nibus decorata virtutibus, Deima-
 trem, ac Nutricem esse; ac sicut
 Ioannes Euangelista cælesti calamo
 eam depinxit, Stellis duodecim coro-
 nari, Sole amicti, & Luna calceari
 meruit, nimirum hæc illa erat habita-
 tio, quam Sapientia sibi paravit ante
 secula. Ita decebat, ut habitationem,
 ad quam Rex ille sempiternus erat de-
 scensurus & tot menses habitaturus,
 cælestibus peristromatis, & sydereis
 tapetibus exornaret, idest in terris al-
 terum Cælum sibi fabricaret, in quo
 factus hospes diuersaretur pro digni-
 tate.

Post

Post hæc autem prosequi, & dicere
 iuuat, quod Maria, dum orationes
 nocturnas fundebat, & Prophetie
 Isaia illa verba impolluta Virgo con-
 cepit, & pariet filium, qui cognomi-
 nabitur Iesus, & erit Deus, mente per-
 pendebat, & conferebat in Corde. Vti
 nam hanc puellam, Cœli benedictio-
 ne perfusam, videre possem, ò quam
 bone Deus cumulata donis mea fœli-
 citas, si mihi hæc tuam famulam non
 tam cernere, quam obsequio prosequi
 mihi daretur. Ea exinopinato adesse
 sibi videt Alitem Dei Nuncium Ga-
 brielem, qui virili iuuenili forma,
 vultu conspicuo claroq; amictu, nun-
 ciauit ei verba, vt ex *Luc. cap. 1.* in
 humilitate adeò profunda, vt virtus
 maiora d'promere neutiquam posset,
 nec similia quouis modo, ac tempo-
 re prolata fuere. *Aue gratia plena
 Dominus tecum, benedicta tu in mulie-
 ribus, & Virgo robore suffusa, perti-
 nescens de lumine, turbata est in ser-
 mone eius, & cogitabat qualis esset
 ista salutatio. Angelus enim ait. Ne
 timeas Maria innenisti enim gratiam
 apud Deum, concipies, & paries Deum,*

& hominem, vt benedicta dicaris inter
 omnes mulieres, ac ipsa: Quomodo fiet
 istud, quoniam Virum non cognosco? An-
 gelus ieravit. Spiritus Sanctus superue-
 niat in te, & virtus Altissimi ob umbra-
 bit tibi, paries quidem filium, & Virgi-
 nitatis non patieris detrimentum, effi-
 cieris gravida, & eris mater semper
 intacta. Virgo demum inquit: Ecce
 Ancilla Domini fiat mihi secundum
 verbum tuum.

His prolatis verbis protinus Spiri-
 tus Sanctus superuenit, infuditque
 eius animæ super plenitudinem gratiæ,
 qua propter sicut in Ioan. cap. 1. Ver-
 bum Caro factum est, in eius Aluo pud-
 cissimo, adeout teste Suario, cui a-
 liorum astipulatur fides, Beatissima
 Virgo eo temporis momento clare
 vidit Deum, & Angelum; & beati-
 tudine fructa est in Nazareno Cubicu-
 lo, quod ratione misterij terre & Ce-
 lum evasit, nec sine hominum iucun-
 ditate, teste Ioanne Evangelista. In
 hoc apparuit charitas Dei in nobis, quo-
 niam filium suum Unigenitum misit in
 mundum, vt viuamus per eum.

Cum tale, ac tantum sit Divinæ In-
 carna-

carnationis mysterium, & multifar-
 riam, multisq; modis reuelatum, ser-
 mone humano, quo illustretur, non
 eget; cœterum ad assequendam pie-
 tatem peregrinorum, Quibus nosse
 mysteria in Lauretana domo patrata,
 cupiditas est, non abs re fieri vide-
 tur, vt Vincentij Bruni de Societate
 Iesu in diuæ Mariæ festiuitatum me-
 ditationibus puncto primo proferun-
 tur verba, quæ eiusmodi sunt. Rex sa-
 piētissimus Salamon ponderans ex vna
 parte pœnam, quam Heua nostri ge-
 neris mater propter sui leuitatem ani-
 mi Mundo attulit, dum spreto Dei
 præcepto, quod sibi exequendum ve-
 nerandum erat, Virum quoque alli-
 ciendo introduxit mortem, occlusit
 Cœlum, ac se ipsam totamq; sui po-
 steritatem eternæ subegit execrationi
 ex altera spiritu prophetico, prospici-
 ens aliam in Orbem terrarum ven-
 turam mulierem, quæ factis, & po-
 tens sicuti Deus pollicitus erat, vita
 causa hominibus fieret, & Aduersa-
 rius, qui per vnâ mulierem vixerit,
 per aliam vinceretur, magna affectus
 admiratione ait. Hanc igitur mulie-
 rem

re
 let
 sal
 tut
 pe
 ph
 m
 ta
 ha
 ve
 ce
 lie
 ba
 m
 fu
 Sp
 va
 ve
 tu
 ra
 le
 st
 v
 (sa
 id
 u

rem

rem quis inueniet? ferme dicere vel-
 let, & in manu eius si posita nostra
 salus, nostra reparatio, gratiæ resti-
 tutio, & contra hostem victoria, ex-
 pedit, vt fortis sit, & potens; Ac pro-
 phetizans iterauit procul, & de vlti-
 mis finibus pretium eius. Cum autem
 tam magnum pretium super terram
 haud inueniendum esset, sed de Cœlo
 venturum, letare Salamon, ac tecum
 congaudeat totus Orbis, hæc vna mu-
 lier ab Angelo Gabriele reperta est.

Nicephori, Euodijq; fide compro-
 batum est, Mariam quartum post
 mensem à discessu Hierosolimitano
 fuisse ab Angelo salutatam, diuinoq;
 Spiritu obumbratam, qua verò hora
 variè opinantur scriptores, non nulli
 vespertina, alij nocturna, alijq; ma-
 tura. De vespere tradit Bonauentu-
 ra, in cuius vita legitur, vt ad reco-
 lendum diuinum Annunciationis my-
 sterium, & Virginem Deiparam
 verbis eisdem salutandam Angelicis
 (Pontifice Maximo annuente) pul-
 sata Campana darentur: signa hoc
 idem habetur in Minorum Obseruan-
 tium Breviario feria sexta infra octa-
 uam

nam eiusdem Seraphici Doctoris his
 verbis. Item etiam piissimus Cultor
 Gloriosæ Virginis Mariæ Matris Iesu in
 stituit, vt Fratres Populum hortaren
 tur ad salutandam eandem signo cam
 pane, quod post Completorium datur,
 vt creditur ea hora ab Angelo salutata.
 Beatus autem Albertus refert, summo
 mane signo campanæ habetur Angeli
 ca oratio, ea quippe hora Virgo fuit
 diuino lumine salutata, quouero ad me
 ridianam, hæc pacis obtinenda publi
 ca, studio Ludouici XI. Galliarum Regis
 fuit instituta. Ita etiam Gilbertus Ge
 rebrardus Theologus Parisiensis, &
 Regius Diuinarum litterarum mosar
 carum Doctor peruissimus affirmat,
 & ait Ludouicus XI. Francorum Rex in
 stituit, & hora meridiana sicuti mos
 erat ad Vesperam, & ad pulsum Cam
 pane quilibet & Populo Virginem sa
 lutaret Angelica oratione causa publi
 ca pacis, id fieri ceptum est anno Re
 demptionis 1472. prima May. Hinc
 Silvester Petrasancta tradit. Nos in
 terim ter quotidie admonemur, vt im
 plorare, ac venerari eandem Virgi
 nem debeamus, Vespere quidam ex

pia

pia institutione Sancti Bonaventura,
 quod persuasio fuit, ipsam eo temporis
 vestigio fuisse à Sidereo Internuntio sa-
 lutatam Meridie insuper pacis obti-
 nendæ publicæ, quam consuetudinem
 induxit Ludouicus XI. Galliarum Rex.
 Mane item, vt eius ope lucem auspi-
 cari sanctius, & religiosius mereamur,
 propter eius filij resurrectionem, tunc
 ei apparentis vix à morte reuocati.

Fas est, mos immo Sacris Scripto-
 ribus, vt ea, quæ sensu comprehen-
 dunt, vt par est, ad pietatem dirigant:
 Reliquum verisimile videtur, & cre-
 ditur annunciatam esse Virginem ho-
 ra, qua intempesta nocte edidit hu-
 mani Generis Deparatores, ita
 enim nouem mensium adamussim
 componitur terminus, à die nimi-
 rum vigesima quinta Martij ad vige-
 simam quintam Decembris, magisq;
 colligitur à Sacrorum Interpretum
 sententijs, Christum, qua hora na-
 tum, quoque esse Incarnatum, vt ex
 sacris verbis. Dum nox in suo cursu
 medium iter haberet, Omnipotens ser-
 motuus de Cælo à regalibus venit.
 Quod vero Angelicæ orationes sint

B

diuer-

diversimode præstituta, parum, ni-
 hil ne interest, omnes enim ad Virgi-
 nem Deiparem se referunt, & consen-
 taneum videtur, vt in silentio noctis
 profundiore Virgo parens preces, &
 pia vota effunderet Altissimo, teste
 Suario, Dei famulis morem esse, plu-
 res in orationibus nocturnas horas,
 quam diurnas, & vespertinas con-
 terere.

Sequitur inde quod immaculata
 Virgo a Spiritu Sancto fecundata,
 Deoq; grauida, vt Sacro ex Euange-
 lio in *Luc. 1. 4.* *Abijt in Montana cum*
festinatione, in Ciuitatem Iuda, quo
 pedester aduenta quatrinduo, intrauit
 in domum Zacchariae, & salutauit
 Elisabeth, vtraq; verò ruit in ample-
 xus, qui quales, & gaudia quanta,
 qualeq; mysterium, patet illis in sa-
 cris verbis, & vt facta est vox exulta-
 tionis, Vetula verò repleta Spiritu
 Sancto, sentiens suo in vtero Infantem
 Præcursores de Deiparæ Virginis ac-
 cessu, cœlestiq; fecunditate in eius
 aluo, exultantem, exclamauit voce
 magna, & dixit. *Benedicta tu in mul-*
lieribus, & benedictus fructus ventris

tui

ni tui, & vnde hoc mihi, vt veniat ma-
 irgi ter Domini ad me! Maria vero homi-
 fen litate profundior, charitate arden-
 ctis tior, Deo exoluens benedictiones,
 , & promptis illud profundissimum Can-
 ste ticum..

plu
 as Magnificat Anima mea Dominum, &c.

con
 ta **I**demq; Zaccharias letitia perfu-
 ta sus ob filium, de Christo è Celo
 nge in Terram venturo, vt præconia fa-
 cum ceret, Canticum protulit.

quo *Benedictus Dominus Deus Israel, &c.*

avit
 avit
 ple **V**irgo demum quasi tribus mensi-
 bus inibi commorata, dum
 Nazarethum repetere cogitat, à sene
 a fa Zaccharia Altissimi Sacerdote, & ab
 ulta Elisabeth tanquam Vetula, & Præ-
 iritu cursoris Matre, benedictionem flexis
 rem genibus petit. Ad paternam reuerfa
 s ac domum, cum suæ fecunditatis octa-
 eius uum mensem geret, & puerperium si-
 voco bi appropinquaret, Suburbium Be-
 m theleemiticum hiemali aduersante
 ntris asperitate proficisci cogitur, Principi

Romano paritura, vt in *Luc. 2. Exij*
Edictum à Cesare Augusto, vt descri-
 beretur *Vniuersus Orbis*. Omnes quo-
 circa Romano Imperio subiecti, ac
 Civitates, & loca, in quibus orti fue-
 rant, se conferre obstringebantur,
 quo inferuat Scriptores Iosephum Be-
 theleemitā esse, & ex Patria decessisse
 ob bellorum sæuitiam, ob Romano-
 rum dominantium tyrannidem, ob
 vectigalium impositionem minus fe-
 rendam, seu ob aliquid huiusmodi
 & in Galilæam perrexisse sub Herodis
 Dominatu, quò tunc illam Prouin-
 ciam regebat, illumq; Hebrei æquo
 rem erga se, quàm Romanos Procon-
 sules censebant.

Bethleemiticum iter dum Iosephu
 aggreditur, Sponsam, quam vnice
 diligebat, A sello vehi tuto sollicito
 Ruduit, bouem venalem duxit, vt a
 impensas in peregrinatione faciendas
 tributaq; soluenda Celari, pretium
 ex illo colligeret.

Illuc duro itinere (sed vicit durum
 iter pietas) cum peruenisset, diuer-
 sorium magnam ob hominum con-
 fluentiam neutiquam habere potuit,

nec

nec Suburbium tantæ gentis copiarum ca-
 pax, humili, patientiq; animo in
 Tuguriolum propè munia positum,
 se cum charissima Sponsa recipere
 oportuit, ac in eo Beatissima Virgo,
 vt in Sap. 18. *Dum medium silentium*
tenerent omnia, in lucem edidit totius
 Orbis Reparatorem, què linteolis in-
 uoluit, & inter Acellum, Bouemq; in
 Præsepio paleis, fenoq; strato reclina-
 uit, coluit, adorauit. O magna
 misteria, ò mirifica sacramenta, vt
 animalia viderent Dominum natam,
 & dum Cælo grata semper fuit humi-
 litas, ipse Deus, & homo inopem
 optaret matrem, viles ædes, & Cunas.

Mirabilis profecto est Virginis par-
 tus, vnde Petrus Pichius Ordinis
 Prædicatorum Sacræ Theologiæ Ma-
 gister, & in Alma Vrbe ad Hebræos
 Concionator hæc ait in *Cap. 1. de*
Virgine nasci Christum oportuit, nam
 communi aliorum hominum ordine si
 nasceretur, peccati originalis macu-
 la inquinaretur, cum omnes, qui ta-
 li modo in lucem prodeunt, peccato-
 res nascantur, sequitur præterea ex
 hoc Virginis partu, vt salus, quam

hominibus attulit, non terrena, vt faci-
 exci Iudei expectantes errant, sed Re-
 cœlestis, & spiritualis futura, vnde &
 est, quod nē peccator nasceretur, ex
 incorrupta muliere oriturus erat, si sic
 enim peccati maculam contraxisset, ca-
 minimē peccatum redimere valuisset, di-
 & cum ex Virgine nasci debuerant, sic
 Deus ipse futurus erat Messias, qui no-
 propter nos homines, & propter no- ste
 stram salutem de Virgine nasci digna- ne
 tus est, vt nos à Diaboli potestate di-
 eriperet, & in Dei Regnum, & Glo- ge-
 riam transferret. m-
 tra

Explorata res est, mirabilia in Re-
 demptoris Natiuitate aduenisse Acha-
 iæ Delphicum Oraculum responsa Cl-
 reddere desijt, Romæ hyemali tem- du-
 pore, perinde ac si verni dies florue- m-
 runt, Romuli, Remiq; simulacra la- ph-
 pidea à fulgure diruta sunt; Senatus Ca-
 tabellæ, ita decoloratæ, vt nemo de- as-
 hinc eas legere potuerit, Olei fons in- te-
 super effluxit, cuius hodie in Templo et-
 Diuæ Mariæ ad Transtiberim maio- di-
 rem prope Aram aspiciuntur vestigia. ha-
 Prodigia visa sunt, quæ forte præsigna- ac-
 bant Rempubicam Romanam labe- G-
 fa-

factandam; Eius idola deprimenda,
Romam autem Ecclesiæ Principatu,
& Christi Vicarij sede potituram.

Quæ Ferrarum Orbis ætate natus
sit Iesus, sane docet Euangelista Lu-
cas, Septuaginta quinque ab Adami
die dinumerantur generationes, fu-
susq; patet in Martirologio Roma-
no, & à Hieronymo refertur in Epi-
stola CXXV. ad Damasum quæstio-
ne prima his verbis. *Insignitur illa,
dies quinquies supramillesimum nona-
gesimum annum, & centesimus septi-
mus erat, quo imperiosa Roma ex-
tructa fuerat.*

Intermirabilia, quæ in Natiuitate
Christi euenerunt, haud est relinquen-
dum mysterium Stellæ, quæ tribus
magis apparuit in Oriente; Philoso-
phi nempe, ac sapientes ijerant, nam
Caldeorum mos fuit, vt Regni solium
ascenderent Viri, prudentia, virtu-
teq; insigniores, quales erant prædi-
cti Magi, exorti iuxta Scriptorum tra-
ditiones à Prophetæ propagine Ba-
haham, qui magni, altissimiq; Regis,
ac totius Orbis Domini aduentum
Gentilibus prædixit. Magna igitur

æstuantibus expectatione , apparuit
 Stella illustrior cæteris , pulchriorq;
 sideribus , quam Magi videntes di-
 xerunt ad inuicem . *Hoc signum ma-*
gni Regis est eamus, & inquiramus eum.
 Illaq; præeunte Hierosolymam con-
 tenderunt Herodes autem Iudææ Præ-
 ses suspicatus est natum esse , qui sibi
 Regnum rapere potuisset , turbatus
 est , ac de terreni Regni amissione
 sollicitus clam vocat Magos , quibus
 diligenter ab eo fiscitatis, vt audiuit
 eoq; Magis Scribarum interpretatio-
 ne accedente de loco, vbi Messias
 esset nasciturus , dixit , vt in Sacris
 verbis, *Ite, & interrogate diligenter de*
puero, & cum inueneritis, renuntiate
mibi, vt & ego veniens adorem eum.
 Stella interim, ex Maldonato *cap. 1.*
vers. 10. euauit, nec conspectui se de-
 dit, donec Magi de Ciuitate egrede-
 rentur, & Bethalem proficiscerentur,
 quò de Orientali Regione terdecim
 dierum itinere appulsi, intrantes do-
 mum (quæ licet vilis, quodam tamen
 horrore venerabilis, & Cœli tanquam
 Aula nitebat) sicut in *Matth. cap. 2.*
Inuenerunt Puerum cum Matre eius, &

pro.

procidentes, Dominum adorant, Dei-
 param implorant, muneraq; pretiosa,
 aurum, thus, & myrrham offerunt, &
 eum prædicant in auro Regem, in thu-
 re Deum, in myrrha mortalem, & ne
 redire ad Herodem debeant in somnis
 admoniti, per aliam viam reuersi sunt
 in Regionem suam; Ita fit, vt Hero-
 des Iesum, quem quærit, inuenire
 non possit; Demum illusum se cogi-
 tans, furenter irascitur, & in puero-
 rum innocentiam cædem intendit ani-
 mum, quocirca vt ex Maldonato in
Matth. cap. 2. vers. 3. recessis magis,
 Angelus Domini in somnis apparuit
 Iosepho, cui ait, *Tolle puerum tuum
 cum Matre eius, & vade in Ægyptum;*
 Maria vero Christi filij vestigijs inhæ-
 rens, dum Circumcisioni se subiece-
 rit, non aliter quam aliæ mulieres,
 ipsa etiam haud abhorruit, quamuis
 intemerata à Purificationis lege pro-
 pterea quod & ipsa, & Iosephus
 quamuis de Herodis immanitate cer-
 tiores redditi, diem post septimum,
 & vigesimum, quo Magi adorauerunt
 Dominum, vt legitur in Sacro Codi-
 ce, & fertur à Maldonato in *Matthæ*

cap. 2. vers. 7. Tulerunt Iesum in Hierusalem, vt facerent secundum consuetudinem pro eo, & petentibus Templum occurrit ille senex, iustus, ac timoratus nomine Simeon, qui expectans redemptionem Israel, responsum accepit à Spiritu Sancto non visurum se mortem, nisi videret Christum Domini. Contemplatus ergo Deiparæ, filijq; maiestatem, humiliter petit à Matre, vt amplexibus vnigeniti sui dignus efficeretur, & cum in Vlnas accepisset, aliquantulum respiciens illius Diuinitatem, quam veneratus est, præ gaudio protulit Canticum.

Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Seruato, quod in lege scriptum est, oblati q; pro Iesu Infante à Maria, tanquam paupercula, duabus turturibus, totidemq; columbarum pullis, Nazarethum repetunt, deinceps Angeli monitus satagentes, iter aggressi sunt in Ægyptum, nam gladio inhumani Herodis sæuiente, terra innocentium Beatorum Infantium sanguine, tristitiumq; Matrum lacrymis maderet, &

moestis Cœlum resonat gemitibus .
 Ita Iosephus , immo Maria , & Chri-
 stus clam ex ingrata Patria tanquam
 profugi , tutas quærunt latebras , ac
 peracto tercentum mille passuum iti-
 nere , appulerunt Hermopolim Te-
 baidis Ciuitatem , vbi prout in vita
 Christi Pater de Sanctarellis Societa-
 tis Iesu meminit cum alijs , non pro-
 cul à Floribus inuenerunt arborem
 vulgo nuncupatam Persem , quæ cœ-
 lesti perfusa odore , Iesu transeunti se
 demissit , & prona remansit , virtu-
 temq; tunc recepit , vt eius folia , fru-
 ctusq; salutem ægris , & vires Ægypti
 impertinerent . Ad Ægyptum autem
 properato gressu , & illuc ingredien-
 tibus , sicuti Isaias in *cap. 19* vatici-
 natus est , fideq; aliorum Interpretum
 accedente , ad aspectum Iesu , Deo-
 rum simulacra corruere . In hoc Epi-
 phaneus de vita Ieremiæ scribens , ait ,
 hunc Prophetam Sanctum Ægyptijs
 præmonstrasse Sacerdotibus , cuncta
 suorum deorum simulacra contractu-
 ra minutim fore , tum quando in Ægy-
 ptum accederet Virgo Deo similis
 cum Infante à se parto . Ægyptij autem

hanc ob diuinam præsentationem con-
 sueuerunt venerari Infantem in Pre-
 sepio, & Virginem in lectulo accu-
 bantem, id etiam referunt Thyri Epi-
 scopus, & Palladius in *cap. 52.* Illinc
 idest Ermopli Diui Peregrini deceden-
 tes abierunt Maturiam inter Eliopo-
 lim, & Memphem (vulgari sermo-
 ne Cairo) & incoluerunt in Hortu,
 cui balsamum inerat. Narrat Burehar-
 dus, qui loca Sancta oculis diligen-
 tissimè omnia est contemplatus, lo-
 cum illum, in quo habitauit Deipara
 in Egypto, ab ipsis etiam Saracenis in
 magna veneratione haberi adeo, vt
 ibi lampadam perpetuo ardentem in
 memoriam Iesu, qui illic olim inco-
 luit, suo tempore conseruarent. Quam-
 diu vero commorati sint in Egypto,
 legitur in historia scolastica septem-
 fermè annos; de modo autem quo
 vixerunt, quia pauperes erant, dici
 potest, de manuum suarum operibus,
 teste Alphonso Tostato, Euangelium
 Sancti Matthei explicante capite 11,
 questione sexagesima fol. 228. colum. 2.

Defuncto post annum septimum
 Herode, monitu Dei per Angelum,

Na:

Nazarethum redeunt, vbi insigni pietate tertium, & vigesimum annum egerunt, ac die Festiuitatis qualibet secundum consuetudinem Hierosolymam pergere, ac Paschatis inibi celebritatem agere consueuerunt. Iesus vero duodennis factus, vt patet ex Euangelio *Luc. 2. Remansit in Hierusalem, & non cognouerunt Parentes eius, existimantes autem illum esse in Comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter Cognatos, & notos, & non inuenientes regressi sunt in Hierusalem requirentes eum, & factum est post triduum inuenerunt illum in Templo sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui audiebant super prudentiam, & responsis eius, & videntes admirati sunt. Alia gesta illius ætatis prorsus ignorantur, hæc tantum verba sacro in Euangelio leguntur. Descendit cum eis, venit Nazareth, & erat subditus illis, & proficiebat in sapientia, & ætate, & gratia apud Deum, & homines.*

Post quadraginta dierum, ac novem dierum ieiunium in solitudine, a Præ-

CUR-

curfore Ioanne ad fluminis Iordanis
oras baptizatur, non quod puritatis,
ac sanctificationis fons lauacro indi-
geret, sed vt animæ ad pœnitentiam
instruerentur, & tactu sui corporis
omnes aquæ pro materia Sacramenti
Baptismatis, vbiq; terrarum sanctifi-
carentur.

Post baptismum aggressus est præ-
dicationis officium, discipulos aduo-
care, & miracula patrare cepit.

Profectus enim ad Cana Galilee
nuptias, ad quas vna cum Matre
Virgine vocatus erat, aquam vt ex
Euang. Io. c. 2. in vinum commuta-
uit, & hoc fecit initium Signorum.
At ægrotante Nazarethi Iosepho an-
norum iam pleno, quem diligebat,
illuc properauit, eiq; postrema cha-
ritatis officia præstitit, donec anima
ab Ergultulo corporis migravit.

Animi ardore ad suæ diuinitatis
signa promenda intentus, dum rudes
elegerat Piscatores, & Palestinæ loca
pluribus illustrabat miraculis, quæ ex
Euangelicis expositionibus nota sunt:
Impij Iudeorum Pontifices, & Pha-
risei, quibus pro insticia fuit volun-
tuntas,

lu
m
eu
di
sp
te
g
no
h
C
p
c
st
a
A
b
a
S
d
q
fi
P
r
tu
a
u

luntas, pro maturitate præcipitatio, morte Crucis turpissima damnarunt eum, Cœlorum ergo, ac Terræ Conditor ad supplicium duci, & pendens spectatur in patibulo.

Sæpè nimius dolor filiorum mortem miseræ Matres occumbere cogit, Maria vero virtutis, ac pietatis norma, cui prudentia erat plusquam humana, post sui Cari pignoris in Cœlum ascensionem, animi angorem perferens, & Hierosolimæ degens, crebro Nazarethum repetebat, miseria patrata filij meditabatur, loca ab eo sacrata inuisebat, vnaq; cum Apostolis primitivæ Ecclesiæ in Orbe germinantis ædificium ineffabili ardore promouebat.

In his peregrinationibus, vt aliqui Scriptores asserunt, cum annos quindecim, vel prout alij dicunt viginti quatuor exegisset, suo vero sexagesimo tertio completo, Christi q; fide per Orbem disseminata, finem rerum transeuntium, vitæ beatum exitum, æternamq; beatitudinem, vt assequeretur, implorat, & filius Iesus, cuius amor in Matrem exuberabat,

bat,

bat, benigno lumine auditis precibus, Angelum ei delegauit Gabrielem, per quam Deiparæ sedatur animus, leuatur mœstitia, cœlestiq; repletur benedictione; quod legitur apud Suarium, Rabadenerium, & alios. Christico vero Hierosolymæ degentes, re per os Ioannis Euangelistæ audita, certatim ad Montem Sion confluunt, vbi Andreæ Cretensis, & Nicephori Callisti astipulante fide, Almæ Virgini Domuncula erat peculiaris, in qua tanquam in solitudine, inopibus, pijsq; grata, vigilijs, orationibus, & meditationibus elaborabat, & Christianam paupertatem diligens, cœlestem vitam agebat. Alij autem Interpretes eam habitasse ferunt in Cenaculo, in quo Christus Dominus habito cum Sacro Senatu illo Conuiuio, Eucharisticum instituit mysterium; & in quo Apostoli metu Iudeorum congregati, Spiritum Sanctum sub ignis specie susceperunt, eoq; repleti, omnia adepti sunt genera linguarum, vt in Vniuersum Orbem abeuntes sacrum exponerent Euangelium, addita potestate Demones fugandi, languores curandi,

gandi,

randi, & gratia, quæ à peccato eos reddit immunes.

Cum autem in remotis terrarum Plagis Apostoli essent dispersi, vt aiunt Dionysius in libro de diuinis nominibus, Damascenus in sermone, & Iuuenalis in reuelatione, Deo placuit, vt Mariæ Virginis extremum diem videndi gratia non tam properè, quàm mirabiliter ad Montem Sion redirent, Apostoli, & pariter cum eis Apostolici Viri non nulli conuenerunt, Hierotheus, Timotheus, & Dionisius Aripagita speciatim, qui prout consuetudo erat, vnguenta, & aromata detulerunt. Maria proinde caritate excepit eos, ac remunerare cupiens duas puellas, quas in societatem habuerat, & amore prosequeretur, cum inopiam laboraret, & nil bonorum præter duas pallas sibi esset, vnã cuiusque dari Ioannem Euangelistam commouit, teste Petro Ribadenerio in Assumptionis Virginis festiuitate pag. 146. Adstantibus deinceps benedixit, & oculis in Cælum elatis. Suum Filium Christum videndi desiderio flagrans, angoris, dolorisq; expers amo-

ris enim Diuini vi occubuit, & spiritum reddit illi Domino, quem ipsa proprio lacte enutriuit. Horaq; eadem, vt asserit cum alijs Damascenus, Angelorum concentus, ad Paradisum comitantium animam, aduenit. Apostoli vero cum Discipulis, ea defuncta genibus flexis. Corpus Beatissimum deosculati sunt, pretiosisq; vnxerunt aromatibus, coeterum si in vita emittebat liliorum odorem, rosarum pudorem, & violarum modestiam ostendebat, in morte suauius olebat, ægroq; prope illud accedentes pristinam assequēbantur valetudinem.

Nondum inuidētia, nequitiaque Hebræorum extincta, eorum enim aliqui, dum Apostoli ad Gethsemani Hortum Corpus humaturi ferebant, vt Vigliega in die Virginis Assumptionis cum Damasceno, honorem ei tumuli adimere intenderunt animum, vnus proinde ex nefarijs, ad feretrum accedens, prosternere ausus est, at Cœlo vindice, manus, quam extendit, aruit, deterriti Socij aufugerunt, at ille motu viduatus, lingua tantum ad loquendum relicta, & vocem ad miseratio-

nem

nem inflexa, suum crimen fassus est, nec non tractus ad lacrymas, ad fletum, Deum, Deiq; Parentem his verbis precatus est.

In te altissime Domine peccaui, te iratum aduersus me promerui, heu mihi quid tentavi demens, peccatum meum grande nimis, tua tamen misericordia immensa, te deprecor, ne miserabiliter moriar, fer opem, accelera, miserere mei, & humilitatem placentem tibi tribue mihi.

In te Altissima Maria me iniquum habuisti, id secutus sum, in quod me impulit inscitia, tuum nomen contumaciter neglexi, nunc fateor te Virginem, & Matrem esse expectati Messiae, innocuè crucifixi, exoro, vt manum tuam extendas, nam pereo, nisi mihi per te veniat auxilium, te quam offendi, inuoco, parce mihi, meiq; cordis illumina tenebras; Ac tanta pœnitentiæ signa exhibuit, vt precibus accedentibus sospes fieri meruit, & Christi fidem amplexus, vitam vsq; ad obitum integerrimam duxit.

Apostoli tumultato Virginis Corpore illinc digredi haud poterant, Angelo

gelorum enim vocibus, & cantibus permulcebantur, nec locum deseruere à die decima tertia Augusti, in qua Mariæ obitus contigerat, vsq; ad decimam quintam, qua Assumptionis celebratur Festiuitas. Cum interim Thomas Apostolus superueniret, & Mariam morientem videre à Diuina Sapiencia sibi haud permissum putando, vberrimas lacrymas effudit, corpus autem venerari amare flagrans, monumentum aperiri, sibiq; illud ostendi deposcit, at lintea tantum, quibus inuolutum fuit, reperiuntur, quod patet in sermone de Virginis dormitione apud Damascenum, cui aliorum Patrum astipulatur fides, vnde Virginem Deiparam Corpore, & anima ad Cœlum assumptam esse habetur, & creditur.

Imperante multis post annis in Oriente Martiano, qui pietatis stimulis, Coniugisq; Pulcheriæ suasionibus in Vrbe Bizantijs Tempia non nulla exstitauerat, ac in ea congregato (Damaso Summo Pontifice sedente) Concilio, illuc, vt ibi interesset peruenit Iuuenalis Hierosolymæ Antistes, quæ
pro-

Pl
C
de
st
C
at
in
V

protinus Martianus acciri iussit, eiq;
 Corpus Beatissimæ Mariæ Bizantium
 deferri, ibiq; deponi, & asseruari, in-
 stetit. At ubi à Iuuenalis ore accepit
 Christi Matrem ab Angelis in Cœlum
 anima, corporeque deportatam esse,
 ingenti correptus admiratione, lintea,
 Vigilia teste, quibus fuit inuolutum,
 deposcit. Episcopus proinde à

voluntate Cesarea haud dis-

sentire ausus, iacturâ

deplorans vehe-

mentissimo

trista-

ri haud potuit.

